

Oikeusministeriö
kirjaamo.om@gov.fi

Viite: Lausuntopyyntö Oikeuspalveluviraston ehdotuksesta organisaatorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi, 13.5.2026, VN/7187/2026

Lausunto Oikeuspalveluviraston toimistorakenteen ja toimipaikkaverkoston muutoksesta

Pohjanmaan hyvinvointialue kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen.

Hyvinvointialue pitää esityksen tavoitteita – palvelujen yhdenmukaistamista, resurssien tehokkaampaa käyttöä ja johtamisrakenteen selkeyttämistä – lähtökohtaisesti perusteltuina. Samanaikaisesti hyvinvointialue haluaa korostaa, että Oikeuspalveluviraston esittämillä muutoksilla on todennäköisiä välillisiä vaikutuksia hyvinvointialueen toimintaan, koska Oikeuspalveluviraston palvelut kytkeytyvät tiiviisti sote-asiakkaiden arkeen ja moniin hyvinvointialueen palveluprosesseihin. Toimistomäärän ja toimipaikkaverkoston supistamisella sekä asiointin painottumisella monikanavaisiin ja etämuotoisiin palveluihin voi olla sekä kuormitusta lisääviä että vähentäviä vaikutuksia hyvinvointialueella; vaikutussuunta riippuu olennaisesti siitä, miten palvelujen käytännön saavutettavuus ja asiakasohjaus toteutuvat ja juurtuvat arjen toimintaan.

Hyvinvointialue tunnistaa riskin siitä, että fyysisten asiointimahdollisuuksien vähentyessä ja asiakkaan oman aktiivisuuden merkityksen kasvaessa osa asiakkaista voi kokea palveluun hakeutumisen kynnyksen nousevan tai jäädä ilman tarvitsemiaan palveluja. Tämä voi heijastua hyvinvointialueen palveluihin siten, että asiakkaat hakeutuvat herkemmin sote-palveluihin "ensikontaktiksi" tai tuen ja neuvonnan lähteeksi tilanteissa, joissa asiointi ei etene toivotulla tavalla. Erityisenä huolena on haavoittuvien asiakasryhmien asema, kuten asiakkaat, joilla on rajoitteita digipalvelujen käytössä, toimintakyvyssä tai arjen hallinnassa, ja joiden kohdalla tuen tarve korostuu.

Hyvinvointialue katsoo, että onnistuneella toimeenpanolla esitys voi parantaa hallinnollista tehokkuutta ja palvelujen yhdenmukaisuutta, mutta siihen liittyy merkittäviä riskejä palvelujen tosiasiallisen saavutettavuuden näkökulmasta. Riskinä on, että asiakkaiden ongelmat kasautuvat, palveluun hakeudutaan myöhässä tai palvelu jää kokonaan saamatta, jolloin paine ja kuormitus voivat siirtyä hyvinvointialueen palveluihin. Hyvinvointialue korostaa, että uudistuksen toteutuksessa on varmistettava palvelujen saavutettavuus ja asiointin tuki myös niille asiakkaille, joilla ei ole tosiasiallisia edellytyksiä käyttää etä- tai digikanavia, sekä huolehdittava siitä, ettei hyvinvointialueille siirry kohtuuttomasti asiakkaiden asiointiin liittyvää ohjaus- ja tukikuormaa.